EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA 11.11.2021

ASIANTUNTIJAKUULEMINEN

KOTKAN KAUPUNKI

MAAHANMUUTTAJATYÖN JOHTAJA
ANITA KYTÖKANGAS

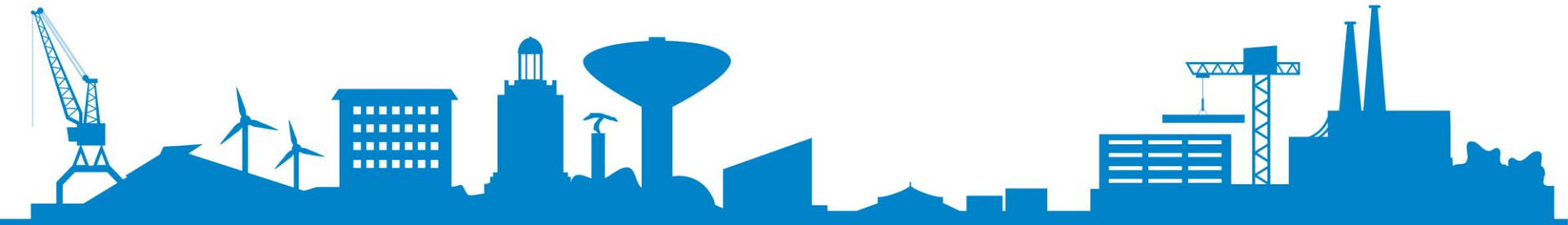

KOTKAN KAUPUNKI KYMENLAAKSOSSA

Kymenlaakso 163 000 asukasta

Kotka 52 000 asukasta,

joista vieraskielisiä n. 9,4 %

VIERASKIELISET ETELÄ-KYMENLAAKSO 2020

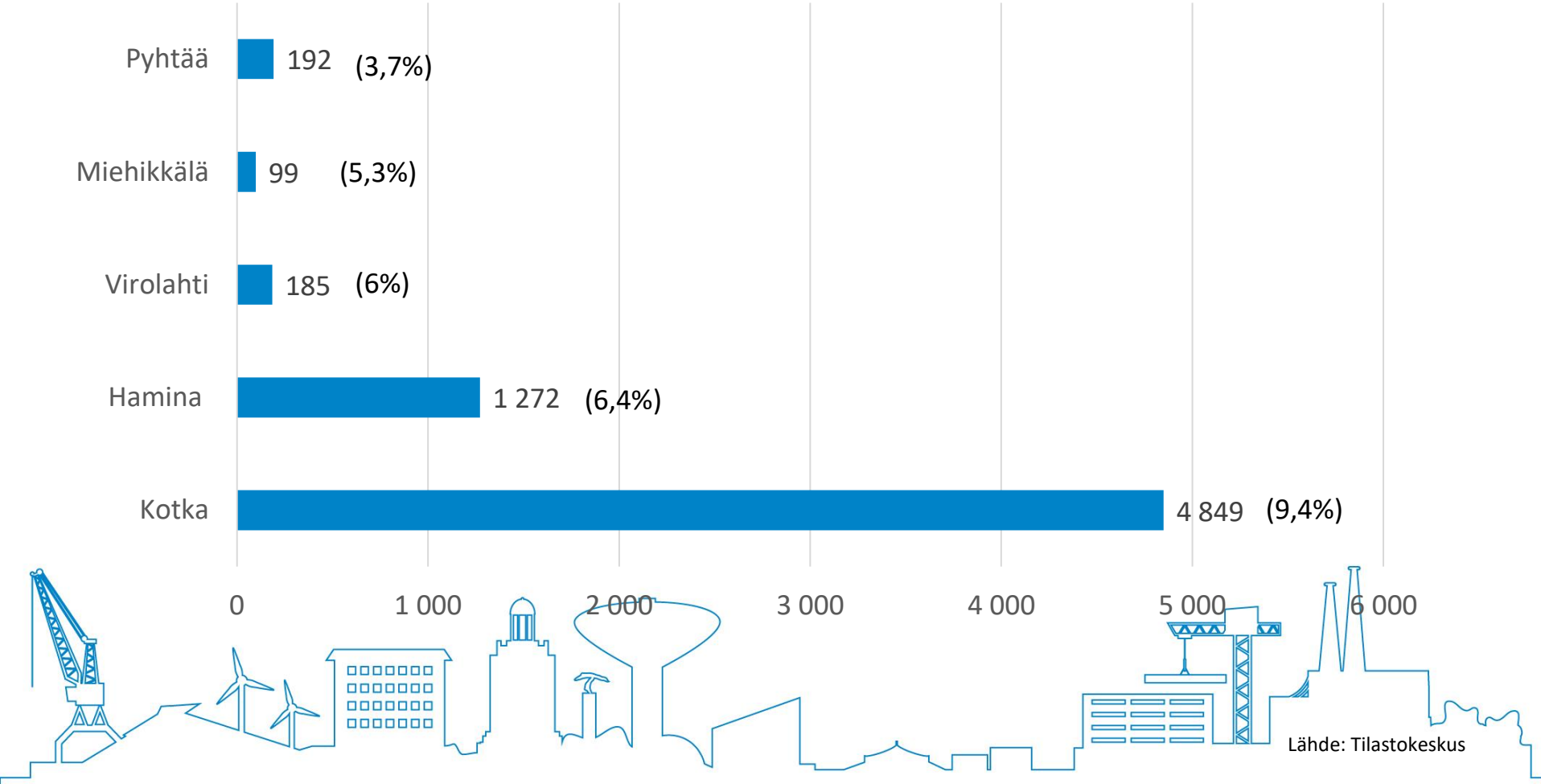

Lähde: Tilastokeskus

KOTKAN
VIERASKIELISET 2020 (20 SUURINTA)

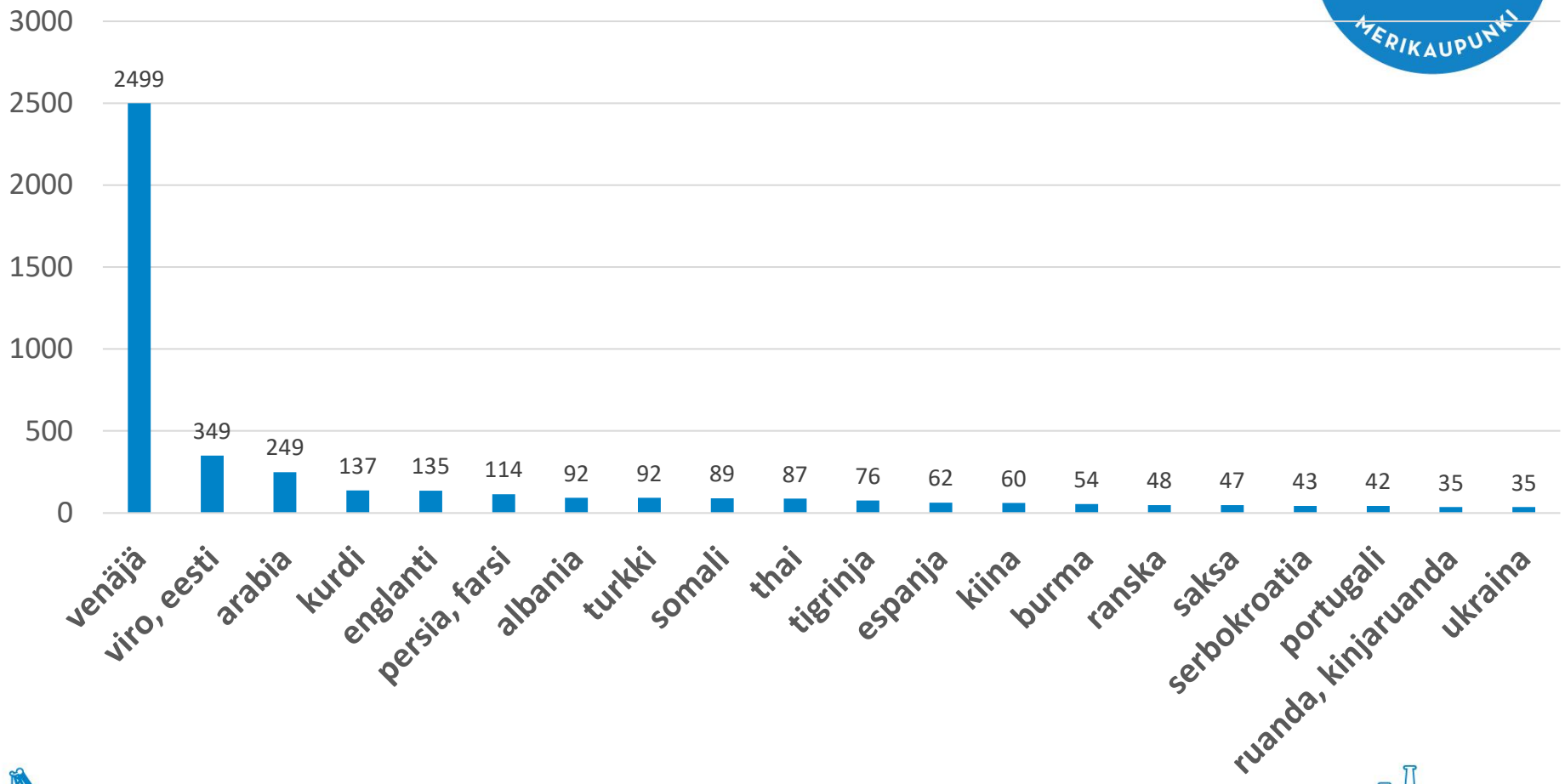

Lähde: Tilastokeskus

KOTKAN KAUPUNKI MAAHANMUUTTO

Kotkan vastaanottokeskus vuodesta 1999

- asiakaspaikkoja 150

Kotkan hybridiyksikkö vuodesta 2019 (2009)

- asiakaspaikkoja 36
- alaikäiset, ilman huoltajia saapuneet turvapaikanhakija + oleskeluluvan saaneet

Kotkan tulkkikeskus vuodesta 1999

Kiintiöpakolaisten vastaanotto, 15 vuosittain

Venäjän rajan läheisyys

Kotka-Haminan satama

XAMK ammattikorkeakoulu

sote-palvelut työllistävät

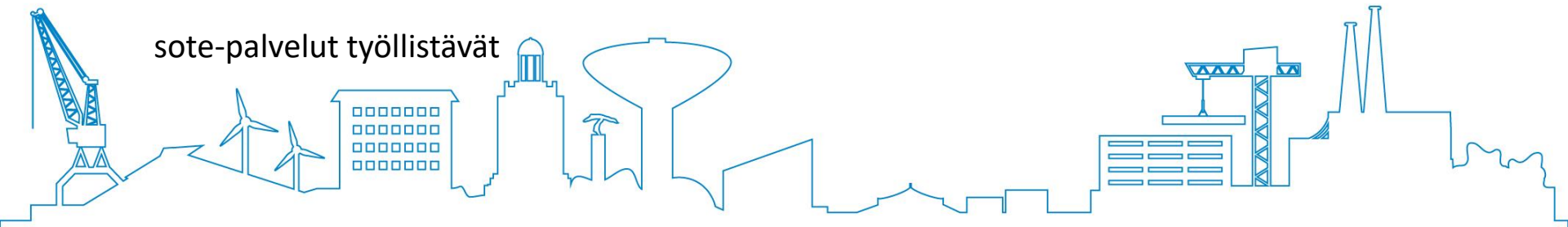

VASTAANOTTOKESKUS

TURVAPAIKANHAKIJOIDEN VASTAANOTTO
AIKUISET JA PERHEET

- Esikotouttava toiminta erittäin kannatettavaa
  - Kotkan vok toimii hajasijoitusmallisena eli asiakkaat asuvat asunnoissa ympäri kaupunkia

MUTTA: seuraava vaihe ”takkuaa”, sillä oleskeluvan saaneen kuntaan ohjautuminen on hidasta -> DVV:n rekisteröintien hitaus, kestää 2kk -> kuntaan siirtyminen kestää 3-4kk. Käsittelyajat pidentyneet, koska palveluita on keskitetty.

- Kuntayhtymän tuottamien maahanmuuttajien alkuvaiheen sosiaalipalvelujen todella heikko taso -> huomioitava tulevissa uudistuksissa
- Yhteistyö varhaiskasvatuksen kanssa hyvää ja joustavaa
- Asuntoja on tarjolla Kotkassa ja vastaanottokeskus toimii ”haja” keskuksena

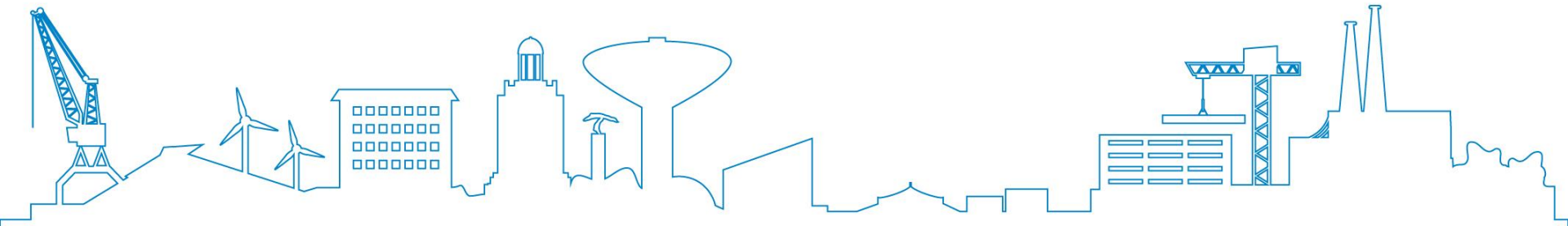

HYBRIDIYKSIKKÖ 1

ALAIKÄISET TURVAPAIKANHAKIJAT, JOTKA SAAPUNEET ILMAN HUOLTAJIA ALAIKÄISET OLESKELULUVAN SAANEET

- Koulupaikat alaikäisille turvapaikanhakijoille pitäisi saada nopeasti (nyt kesti 3 kuukautta Suomeen saapumisesta) ja suomen kielen opetus pitäisi alkaa lakisääteisesti heti. Lainsäädännössä määriteltäisiin enimmäisaika odottamiselle.
- Luku- ja kirjotustaidottomille turvattava oma koulutuspolku - miten tämä huomioidaan kotoutumisajassa
- Oman äidinkielen opetusta ei Kotkassa säästösyistä järjestetä – voisiko huomioida velvoittavana tulevassa kotouudistuksessa
- Rekisteri alaikäisten edustajista. Edustajien valvonta ja puutteet. Edustajien kouluttaminen ja vaitiolovelvollisuuden korostaminen (erityisesti pienillä paikkakunnilla) -> vaikuttaa asiakkaiden yhdenvertaiseen kohteluun

HYBRIDIYKSIKKÖ 2

ALAIKÄISET TP-HAKIJAT, ILMAN HUOLTAJIA SAAPUNEET
ALAIKÄISET OLESKELULUVAN SAANEET

- Sosiaali- ja terveyspalveluissa tunnistettava ja turvattava alaikäisten turvapaikanhakijanuorten ja oleskeluluvan saaneiden erityistarpeet:
  - oleskeluluvan saaneet
  - koto-ajan päättymisen jälkeiset palvelut
  - Suomen kansalaisuuden saaneet
  - perheenyhdistämisen tilanne
  - lastensuojelupalveluita ei tarjota näille asiakkaille
- Sosiaali-, terveys-ja opetus/koulutuspalveluille velvoite yhteistyöstä lapsen etuun perustuen tämän asiakasryhmän kohdalla -> nyt puutteellista!
- Kuntayhtymän tuottamien maahanmuuttajien alkuvaiheen soiaalipalvelujen todella heikko taso -> huomioitava tulevissa uudistuksissa

MOONA

MAAHANMUUTTAJIEN OHJAUS- JA NEUVONTAPALVELUT ETELÄ-KYMENLAAKSOSSA

- maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut suuressa merkityksessä maahanmuuttajien ohjaamisessa
- monikielinen palvelu = asiakkaat saavat ohjausta omalla äidinkielellä
- saavutettavuus = toimii koko Etelä-Kymenlaakson alueella esim. yhdistysten, koulujen ja kuntien tiloissa
- yhteistyö lähikuntien kanssa
- TEM:in hanke ollut merkittävä ja kehittävä
- Opiskelu- ja työhön muuttavien polku ja lupien /perheiden muuttamisen helpottaminen -> MOONA neuvoo jo

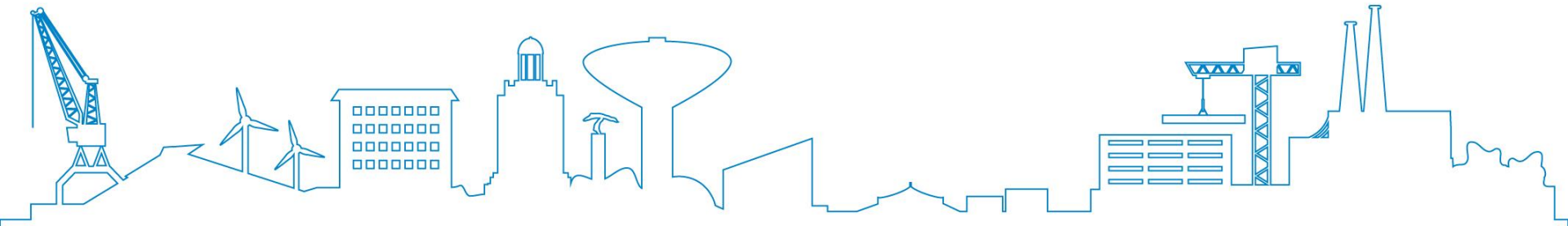

TYÖLLISYYDEN KUNTIIN SIIRTO 2024

- työllisyysuudistuksen ja kotoutumislainsäädännön uudistuksen yhteisvaikutukset -> uudistuksia tarkasteltava yhdessä
- miten saadaan työllisyyden kuntiin siirto vauhdittamaan maahanmuuttajien työllistämistä - rinnakkain voimaan tulevat lainsäädännöt
- työnantajien tiedottaminen, ohjaaminen ja tukeminen maahanmuuttajien työllistämisessä (asenteet/syrjintä, uusi asia, DEI-osaamista) ja mahdolliset kannustimet
- työperusteinen maahanmuutto
- Monialainen työelämäpalvelu sotepalveluissa…mihin kuuluu jatkossa?
- DEI –osaamista esihenkilöille/kaikille (Diversity, Equity, Inclusion)
- muutoksen johtaminen
- tiedottaminen ja keskustelu

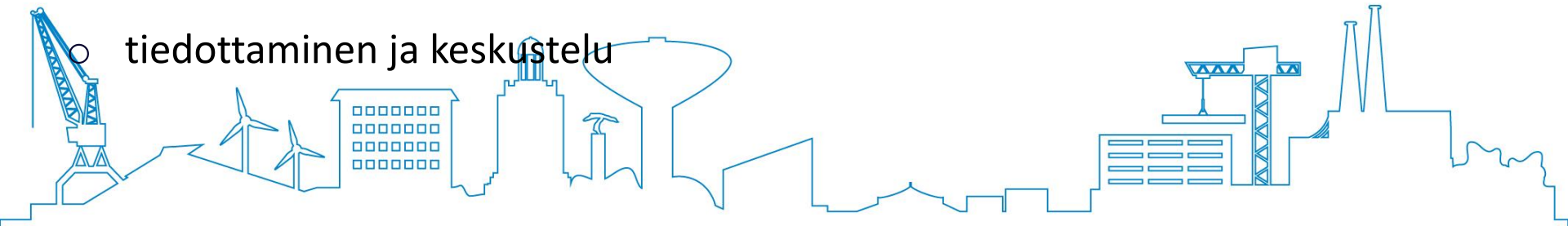

TYÖLLISYYDEN KUNTIIN SIIRTO 2024

- maahanmuuttajat heterogeeninen ryhmä
  - seuraavat sukupolvet
  - luku-ja kirjoitustaidottomat
  - ulkomaiset osaajat
  - rasismin/syrjinnän kokeminen -> tunnistaminen ja tunnustaminen
- miten työllisyyden kuntiin siirrossa huomioidaan jo Suomessa asuvat työttömät, maahanmuuttajataustaiset henkilöt (omankielistä ohjausta?)
- miten maahanmuuttajaedustus huomioitu uudistuksen suunnittelussa / ns. kokemusasiantuntijuus
- maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden erilaiset lähtökohdat
  - opiskelijat
  - suoraan työhön tulevat / asiantuntijat
  - puolisot, perheenjäsenet
  - pakolaistaustaiset

TYÖLLISYYDEN KUNTIIN SIIRTO 2024

- koulutuksen ja työllisyys -> tiiviimpi yhteistyötä
- työllisyys ja maahanmuutto
  - suomen kielen oppiminen
  - työpaikoille suomen kielen opetusta
  - maahanmuuttajanaiset
  - erityisryhmät mm. vammaiset
  - yrittäjyys
  - järjestöt
  - ammattiyhdistykset
  - työnantajajärjestöt

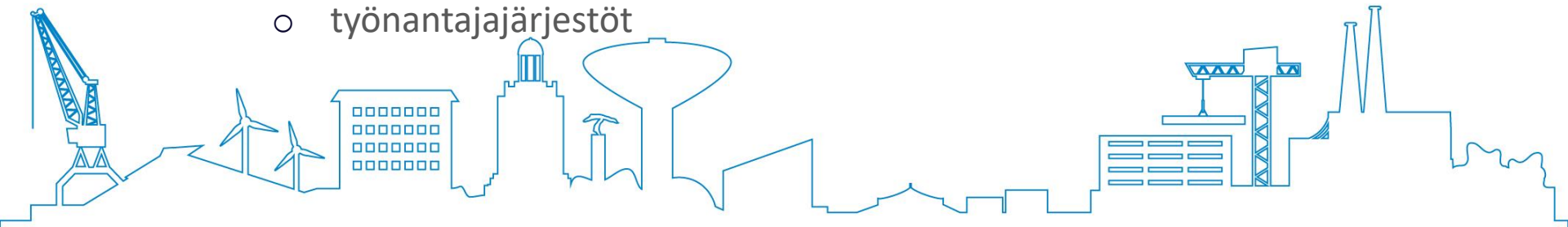

HYVINVOINTIALUEUUDISTUS

- vieraskielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden tarpeet ja tavoitteet – hukkuvatko isoon kokonaisuuteen?
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen merkitys
    - vieraskielisten huomioiminen
- järjestöjen, yhdistysten ja vapaaehtoistyön merkitys
- Kotkan tulkkikeskus – tulkkauspalvelut jää kuntaan
- monikielinen tiedottaminen ja ohjeistus
- Sote-maakuntalain 32 §:ssä säädetään nuorten, ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Kasvavan maahanmuuttajataustaisen väestön näkemys ja osallisuus olisi hyvä huomioida tulevilla hyvinvointialueilla.

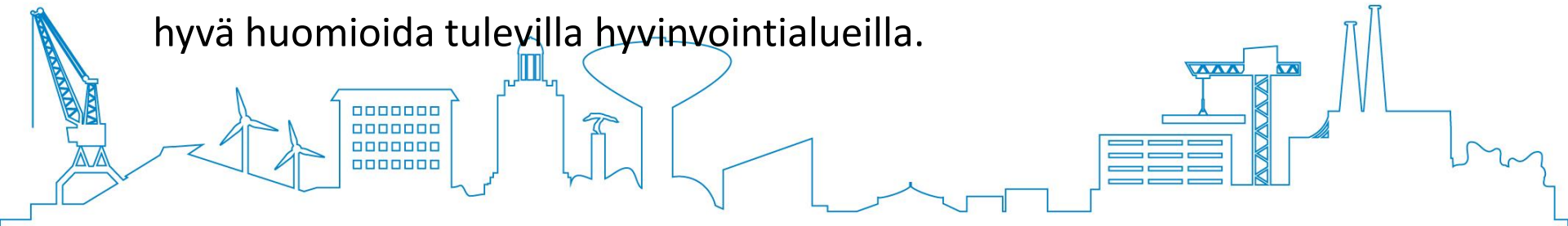

MUUTA KOTOUTUMISLAINSÄÄDÄNNÖN MUUTOKSESTA

- Oppivelvollisuuden laajenemisen vaikutukset
- Kotoutumiskoulutusten kilpailutus -> ei mahdollista tuottaa laadukkaampia, erityisempiä ja siten hinnakkaampia palveluita – jos tarvitaan
- Järjestöjen, yhdistysten ja vapaaehtoistyön merkitys
- Tulkkauspalvelut
- Asiakastietojärjestelmät
  - toimivuus
  - yhteensovitettavuus
  - rajatut käyttöoikeudet

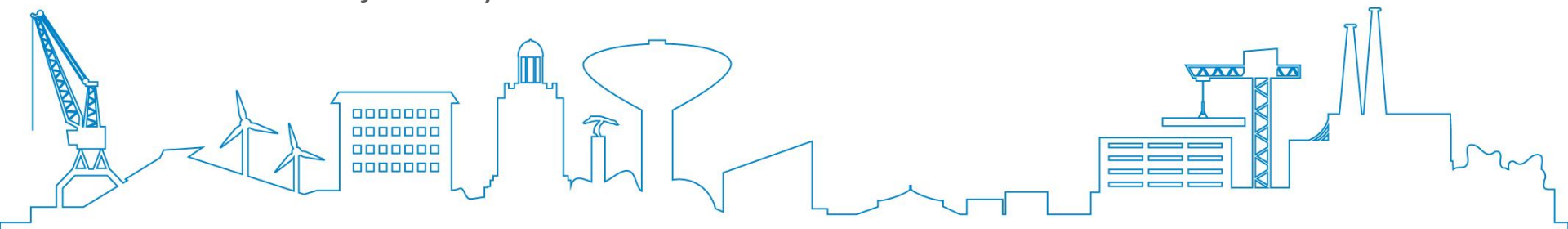

MUUTA KOTOUTUMISLAINSÄÄDÄNNÖN MUUTOKSESTA

Hyvät väestösuhteet

- **rasismi, vihapuhe ja syrjivä kohtelu tunnistettava ja tunnustettava**
  - **-> koulutusta ja puuttumisen velvoittavuus**
  - **-> arkipäivää**
  - **-> osaksi uudistuksia**
- Järjestöjen, yhdistysten ja vapaaehtoistyön merkitys
- Pääkaupunkiseutu ei ole koko Suomi…-> näkemystä ja kokemusta myös pääkaupunkiseudun ulkopuolelta

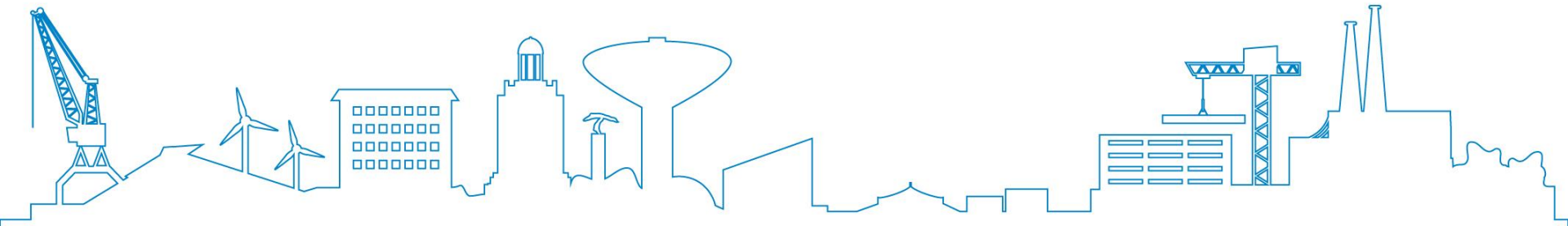

HYVINVOINTIALUEUUDISTUS
TYÖLLISYYDEN KUNTIIN SIIRTO
KOTOUTUMISLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTUS

- uudistusten yhteisvaikutukset
- uudistusten ”keskustelu ja yhteistyö”
- monien ministeriöiden roolit ja ohjaus + Kuntaliitto / THL
- esihenkilötyö – voiko jakautua moneen organisaatioon
- maahanmuuttajapalvelut kokonaisuudessaan kuntien vastuulle
  - esihenkilötyön merkitys muutoksessa
  - tulkkauspalvelut tällä hetkellä kunnan tuottamia -> kustannusvaikutus huomattava, koska voittoa tavoittelematon toimija

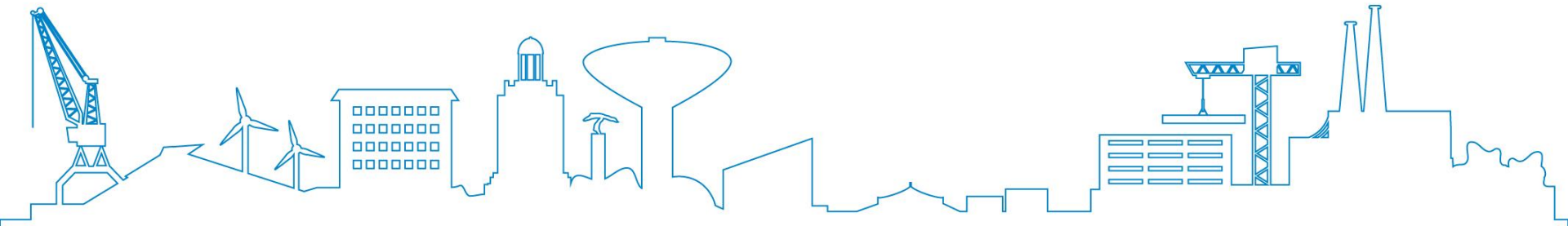

KIITOS

KOTKAN KAUPUNKI

Anita Kytökangas
Maahanmuuttajatyön johtaja
Maahanmuuttajapalvelut
Hyvinvointi ja terveys
p. 040 725 1830

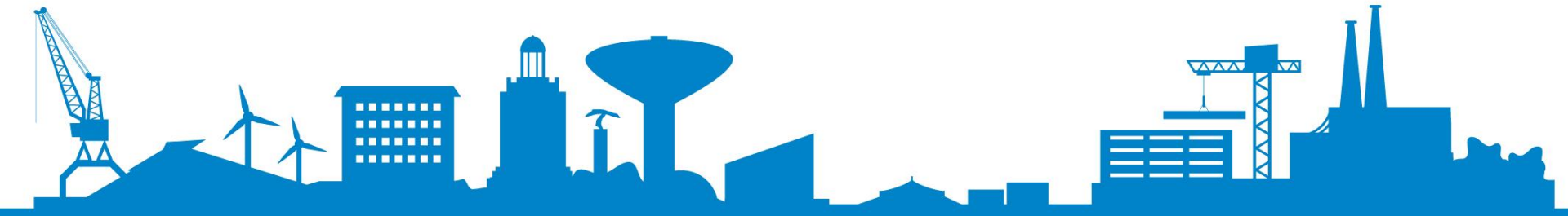

CITY BY THE SEA

KOTKA

MERIKAUPUNKI